

Z akreditivi do boljše plačilne discipline

Akreditivi v gradbeništvu kot najučinkovitejše sredstvo zavarovanj plačil izvajalcem in manjše tveganje zamud za naročnike.

Petra Šoštarič, vodja oddelka za akreditivno in inkasno poslovanje NLB

Akreditiv pred tveganjem zavaruje tako naročnika/ plačnika del/ investitorja kot izvajalca del.

V slovenskem gradbeništvu, kljub zelo hudim posledicam neplačil, ki so se dogajala med krizo, ko mnogi izvajalci in podizvajalci niso prejeli plačil s strani njihovih naročnikov za svoje pošteno opravljeno delo, še vedno ni razširjene prakse zavarovanj plačil z akreditivi, tako kot je to praksa v različnih industrijah ali na mednarodnih trgih gradbenih storitev. V Sloveniji se naročniki del/investitorji napram izvajalcem zavarujejo z garancijami za dobro izvedbo ali kasneje z bančno garancijo za odpravo napak, medtem ko so bančne garancije za pravočasno plačilo redkost, še slabša pa je situacija v primeru podizvajalcev, ki kot zadnji v verigi ostanejo nezavarovani. Prav tako menice ali izvršnice ne predstavljajo prvovrstnega zavarovanja in ga v primeru večjih projektov ali pri nepoznavanju partnerjev vsekakor odsvetujemo.

Mnogi v Sloveniji so prepričani, da se na našem trgu gradbeništva, plačil z instrumentom zavarovanja, kot je akreditiv, sploh ne da zavarovati. Takšno prepričanje je voda na mlin predvsem finančno tveganim investitorjem, neredko pa tudi izvajalcem, ki podpisujejo pogodbe z investitorji s prenizko ceno. Na našem trgu prevladujejo neuravnotežena pogodbeni razmerja, kjer izvajalci naročnikom obvezno zagotavljajo zavarovanja za resnost ponudbe, dobro izvedbo

del in odpravo napak v garancijski dobi, v zameno pa od naročnika ne dobijo (običajno niti ne zahtevajo) zavarovanja za plačilo za opravljene storitev. Nemalokrat gre za zelo velike vrednosti pogodb, ki predstavljajo za izvajalska ali podizvajalska podjetja vrednosti njihove več mesečne ali celo letne realizacije, kar pomeni, da so v primeru večjih zamud ali celo neplačil izpostavljena velikim finančnim tveganjem.

Ni vsak posel varen

Gradbeništvo je trenutno v fazi visoke konjunktore in obseg gradbenih poslov bo ostajal visok tudi v naslednjih letih. Toda to še zdaleč ne pomeni, da so vsi posli varni. Zasebni investitorji v stanovanjske nepremičnine so lahko podjetja z zelo šibkimi finančnimi bonitetami in izvajalci v primeru njihovih težav s prodajo grajenih nepremičnin ne bodo poplačani. Tveganja naraščajo z obsegom sklenjenih pogodb in s tem povezano rastjo presežne ponudbe nepremičnin na trgu. V javnem naročanju, kjer izbor izvajalcev še vedno poteka izključno po kriteriju najnižje cene, pa obstajajo tveganja predvsem za neplačila podizvajalcem s strani izvajalcev, ki so podpisali pogodbe s prenizko ceno ali sprejeli preveč pogodbenih tveganj, ki jih ne bodo sposobni obvladovati in poplačevati svojih dobaviteljskih verig. V Sloveniji takšni primeri niso redki.

Pobuda za pripravo akreditivnih tekstov

Da bi podjetjem v dejavnosti gradbeništva prišli nasproti, smo na ZGIGM v sodelovanju z Združenjem Bank Slovenije sprožili skupno pobudo bankam za pripravo akreditivnih tekstov.

Kaj akreditiv sploh je? Akreditiv (angleško Letter of Credit):

- je nepreklicno bančno jamstvo (plačilni instrument, kjer kot izdajateljica nastopa banka in s tem prevzema tveganje neplačila);
- zagotavlja pravočasno plačilo za opravljeno delo;
- zagotavlja enostavno in hitro črpanje sredstev (za akreditive veljajo jasna mednarodna pravila UCP 600, kar omogoča transparentno in enostavno uporabo)
- in omogoča financiranje.

Foto: Depositphotos

Akreditiv pred tveganjem zavaruje obe stranki:

- naročnika/plačnika del/investitorja: plačilo bo izvedeno le v primeru, če bo del opravljeno, kot je bilo dogovorjeno s pogodbo in v dogovorjenih rokih;
- izvajalca del: ki z akreditivom pridobi bančno jamstvo, da bo za kvalitetno opravljeno delo dobil tudi plačilo.

Akreditiv kot sestavni del pogodbe

Z namenom, da se tudi na področju gradbeništva izboljša plačilna nedisciplina, smo v sodelovanju z NLB v osnutke gradbenih pogodb vključili akreditiv kot način plačila pogodbenih obveznosti.

Seveda se akreditivni pogoji lahko prilagodijo vsaki posamezni gradbeni pogodbi, zato sta nasvet in praksa v NLB, da se še pred podpisom pogodbe pripravi osnutek akreditiva, ki je potem sestavni del pogodbe in se s tem izognemo morebitnem prihodnjim nejasnostim glede plačila.

V NLB poudarjajo, da se akreditivi v zadnjem času vedno bolj uveljavljajo tudi kot instrument financiranja, tako za naročnika (financiranje investicije, kredit za kritje akreditiva z odloženim polaganjem kritja) kot tudi za izvajalca (odkup terjatev). Stroški akreditivnega poslovanja so relativno nizki in že dolgo več ne velja prepričanje, da je akreditiv drag inštrument. [gg](#)

Poslovanje z nepremičninami
Portorož, 7. in 8. november 2019

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Zbornica za poslovanje
z nepremičninami